Муниципальное бюджетное образовательное учреждение

«Гимназия №155 с татарским языком обучения»

Ново-Савиновского района

« Рассмотрено»
Руководитель МО
_______/Фатхутдинова А.А./
Протокол № 1
от 29.08.2025 г.

«Согласовано»
Заместитель директора по ВР
«Гимназия №155»
_____/Бурханова А.И./

«Утверждено»
Директор МБОУ
«Гимназия №155»
_______/Фазылов Н.Р./
Приказ №1
от 29.08.2025 г.

Программа дополнительного образования
«Алкыш»

(в рамках реализации программы ФГОС)

Составитель: Тухфатуллова Х.Х.
педагог дополнительного образования
возраст обучающихся (7-16 лет)
Срок реализации программы 3 года

Казань 2025- 2026

Аңлатма язуы

Программа белем бирүдә федераль дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп төзелде.

Театр –тәрбия чараларының берсе һәм кирәклесе булып тора.Сәхнәдә куелган театральләшкән композицияме, драма әсәреме, әкиятме үзенең әйтергә теләгән төп фикеренең үткенлеге, хәзерге заман сулышын тоемлылыгы, актуальлеге,вакыйга, конфликтлар аша сәхнәдә гәүдәләндерелгән образларның характер үсеше, мизансценалары, декорациясе, костюмнар, музыкасы белән укучыларның яшь үзенчәлекләренә туры килердәй, хис-тойгыларга бай, тирән кичерешле, истә калардай булып, чын сәнгать югарылыгына җитәргә омтылырга тиеш.

Әлеге программа үз эченә *сәнгати-эстетик юнәлешне* туплаган. Программа җайлаштырылган(модификацияләнгән) булып тора, автор программалары нигезендә эшләнгән: Генералова И.А.,Н.Букатов, А.П.Ершова “Актёрлык грамотасы”; А.И.Фоминцев “Гомуми урта белем бирү мәктәпләренең башлангыч сыйныфларында театраль сәнгать нигезләре дәресләре”; Пузанова Л.А. “Театр дөньясы”; Рихтер Ю.Ю. “Басма янында”,Новикова Н.А.

Программаның максаты –театр сәнгате аша балаларның шәхес булып формалашуында шартлар тудыру;

- баланың иҗат белән кызыксыну теләген уяту;

- балада уңай хисләр тәрбияләүгә ирешү;

- баланың шәхесара мөнәсәбәтләрдә һәм социаль рольләрдә ориентлаша ала алуына ирешү

Программаның бурычлары:

Белем бирү:

- Театр сәнгатенең синтетик төрлелегенә таянып Һәр баланың иҗади потенциален ачу һәм үстерү
- актёрлык күнекмәләре булдыру – партнер белән үзара эшләү, герой образы тудыру, роль өстендә эшләү;

- актёрлык осталыгы өлкәсеннән булган күнегүләр аша игътибарлылыкны ныгытырга, фантазия белән җитәкчелек итәргә, образлы күзаллау булдырырга, психофизик халәтне анализларга өйрәтү;
- уен һәм тренинг күнегүләре аша артык психологик кысырынкылыклардан һәм комплекслардан котылырга ярдәм итү;
- сулыш алу, дикция, интонацияне куюга юнәлтелгән махсус биремнәр һәм күнегүләр ярдәмендә балаларны сөйләм культурасының элементар күнекмәләренә өйрәтү;
- татар теленең хәзерге заман нормаларына нигезләнеп, дөрес әдәби сөйләм, әйтелешне җиңел куллана белергә өйрәтү;
- баланың индивидуаль физик мөмкинлекләреннән чыгып, пластиканың матурлыгын тәэмин итүче практик күнекмәләр булдыру.

Акыл сәләтен үстерү:

- Театр аша бөтендөнья сәнгате,мәдәниятенә кызыксыну уяту һәм аның турында беренче мәгълүмәтләр бирү
- театр сәнгате тарихы һәм теориясе буенча махсус белемнәргә карата кызыксыну уяту;
- иҗади һәм актёрлык сәләтләрен үстерү;
- эстетик кабул итү, сәнгати зәвык, иҗади күзаллауны үстерү;
- ишетү сәләте, игътибарлылык һәм хәтерне үстерү;
- аралашучанлык, тәртиплелек, оештыру сәләте, үз фикеререңне әйтә һәм дәлилли белүне үстерү.

Тәрбияви:

- Коллективта үзара аралашу, аңлашу күнекмәләрен формалаштыру
- иҗатның беренчел нигезләре буларак, күзаллау,фантазия аша, һәрбер эшкә җитди мөнәсәбәт тәрбияләүгә ирешү

Класстан тыш эшчәнлек курсының гомуми характеристикасы

Актуальлелеге: Глобализация эпохасында беренче урынга мәдәни кыйммәт турындагы яңа күзаллауларның формалашу проблемасы чыга. Хәзерге заман мөхите күтәренке мәглүмати чараларга ия булучы, катлаулы динамик, югары көндәшлелек булган мөхиткә әверелде. Шул ук вакытта, аңа

культура һәм этнокультура даирәләренең күптөрлелеге хас, һәм аларда ориентлаша белү бик мөһим. Нәкъ менә монда балага тормышчан ситуацияләрнең театраль моделе ярдәмгә килә дә инде. Әлеге программа өстәмә белем бирү чаралары ярдәмендә, бер үк вакытта баланың гомуммәдәни үсешенә дә булышлык итеп, милли, рус, чит тел әдәбиятын өйрәнүдәге пробелларны өлешчә компенсацияләргә дә мөмкинлек бирә.

Программаның актуальлеге кешенең әйләнә-тирә мөхиттә җайлашуы өчен кирәкле аерым сәләтләре булуын таләп итүче социаль шартлар барлыкка килүдән туа.Театр сәнгате дәресләре балаларга тормыш тәҗрибәсе тупларга, чынбарлыкка карата иҗади мөнәсәбәтләрен үстерергә ярдәм итә. Аларда үз көчләренә ышаныч барлыкка килә. Ә бу исә, кешенең психологик сәламәтлеген тәшкил итүче бик мөһим нәрсә. Алар театрдан барысын да ала: яхшылык, гаделлек, мәхәббәт, күркәмлек, тәрбиялелек дәресләре. Ә болар, билгеле булганча, киләчәктә кешене кеше итеп танытучы иң төп тормыш дәресләре. Балалар үз-үзләрен танырга өйрәнә!

Театр – коллектив сәнгать. Театр дәресләре тәртипкә өйрәтә, хезмәткә мәхәббәт, кыюлык, җаваплылык, коллективизм хисе тәрбияли, үз фикерләрен җиткерә белүдә аерым күнекмәләр бирә. Шулай итеп, театр балаларда хезмәти һәм сәнгати тәрбияне тулаем берләштерә.

Педагогик максатчанлык: Балаларга театр сәнгате чаралары ярдәмендә әдәби-эстетик белем бирү кайбер укыту мәсьәләләрен чишәргә ярдәм итә: тере сөйләм телен өйрәтү, мөрәҗәгать итүдә билгеле ирекле лек булдыру, аудитория каршында оратор сыйфатында чыгыш ясый белү һ.б. Театр ярдәмендә тәрбияләү дөньяга караш, эстетик зәвык формалаштыра, мөстәкыйль фикер йөртергә өйрәтә. Театр берләшмәсендәге дәресләр өстәмә белем бирү шартларында белем бирү-тәрбия процессының сыгылма төзелеш мөмкинлеген, эшчәнлек төрләренең алышынып торуын, һәр баланың сәләтен индивидуаль ачуда киң мөмкинлекләр булуын күзаллый.

Яңалык.*Программаның яңалыгы шунда күренә:*Балаларга белем биргәндә систематик эшчәнлекне якын килеп куллану

Программаны тормышка ашыру вакыты - 3 ел.

Театраль коллективка теләге булган 7-16 яшьлек барлык балалар да кабул ителә.Төркемнәрдәге балалар саны15тән дә ким булырга тиеш түгел. Балалар атнага ике тапкыр ике- ике сәгать 30 минут шөгыльләнәләр. Елга барлыгы 162сәгать бирелә.

Укыту этаплары. Программаны реализацияләү укыту процессының өч баскычында тормышка ашырыла.

Беренче баскыч укытуның беренче елына туры килә – бу дәрәҗәнең төп максаты – балаларның гомуми башкару сәләтләрен ачу һәм үстерү, актерлык иҗатына кызыксыну формалаштыру. Беренче ел дәвамында тәрбияләнүчеләр театраль сәнгать өлкәсендә башлангыч белем алалар, үзләре өчен актерлык осталыгының төп материалы булган нәрсәне ачалар, киләсе елларда ныгыячак һәм үсәчәк белем һәм күнекмәләрнең нигезе салына. Беренче елның үзенчәлеге булып, укучыларга киләчәктә алыначак белемнең нигезен тәшкил итәрдәй аерым база бирү тора. Беренче баскычның төп эш формасын театраль уеннар һәм күнегү-импровизацияләр, репетицияләр тәшкил итә.

Икенче баскыч укытуның икенче елына туры килә – төп максаты – актёрлык осталыгын чыгыш ясау эшчәнлегенә ориентлашып тирәнтен өйрәнү һәм үзләштерү. Икенче ел дәвамында беренче этапта алынган белемнәрне ныгыту һәм киңәйтү эшләре алып барыла, тамашачы алдында актёр чыгышының сәнгатьлелеге һәм көчлелеген камилләштерү дәвам итә. Эш формалары – тренинглар, репетицияләр.

Өченче баскыч укытуның өченче елына туры килә – төп максаты – балаларны чыгыш ясарга һәм сәхнәдә “характер” тудырырга ориентлаштыручы иҗади эшчәнлеккә омтылуны ныгыту һәм үстерү. Бу елга бала белем һәм күнекмәләрне тулаем күләмдә ала. Эшчәнлекнең төп формасы булып спектакльләр кую, репетицияләр, тренинглар, уеннар тора.

Әлеге программа буенча нәтиҗәле эшләү өчен төрледән-төрле формаларны куллану мөһим:

Шөгыльләнүчеләрнең эшчәнлекләрен оештыру формалары. Тулаем коллектив белән эшләү һәм аерым эшләү – төп эш формалары.

Формы проведения занятий: групповые занятия, индивидуальные, теоретические, практические, игровые, занятие-путешествие, репетиционные, постановочные, информационные. Репетиционные занятия - основная форма подготовки представлений, концертных программ,

отдельных номеров, сцен путём многократного повторения (целиком или частями). Постановочные занятия – творческий процесс создания театрального представления, осуществляется совместно с учителем.

Информационные занятия предполагают беседу (диалог, в ходе которого учитель руководит обменом мнениями по какому – либо вопросу) и лекцию (представление, демонстрирующее в виде монолога совокупность взглядов на какой-либо вопрос.

Занятиеләрне үткәрү формалары: уен-дәресе; дәрес-сәяхәт; информация-дәрес, әңгәмә; театраль куелышларны, видеоязмаларны карау һәм тикшерү; тренинглар; комплекслы күнегүләр; мөстәкыйль эшләр; рольгә керү уены; спектакльләр; репетицияләр; экскурсияләр; культпоходлар.

Укыту-тәрбия процессын оештырганда, түбәндәге укыту методларын куллану мөһим: мәгълүмати-рецептив(педагог һәм укучыларның үзара эшчәнлекләренең аңлату-иллюстратив оештыру алымы); аңлату-нәтиҗәлелек (аңлату, әңгәмә, күрсәтү); репродуктив (үрнәк буенча кабатлау); тикшеренү (ассоциацияләр, импровизация, артистизмлыкка карата күнегүләр); эврестик, өлешчә эзләнү, иҗади (кечкенә сәхнә күренешләре кую,этюдлар, композицияләр эшләү).

Укыту процессын оештыруда түбәндәге педагогик технологияләр кулланыла: хезмәттәшлек итеп һәм узыштырып укыту; проблемалы укыту; үстереп, алга җибәреп укыту; актив (комплекслы) укыту; социо-уен белән укыту; дифференцияцияле укыту; шәхси- ориентлаштырып укыту.

Классташ тыш эшчәнлек курсының шәхси һәм предметара нәтиҗәләре

Шәхескә юнәлтелгән УУГ (универсаль уку гамәлләре)

- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;

- үз мөмкинлекләреңне бәяләү, тормыш тәҗрибәсен куллану;

- дәрестән тыш эшчәнлектә үзенең белем һәм күнекмәләрен куллану;

- үз фикереңне әйтә белү;

- иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру;

Таныл белү универсаль уку гамәлләре:

- үзенә кирәкле информацияне таба белү; анализлый һәм информацияне бәяли белү;
- логик фикерләү чылбырын төзү;
- тәкъдим ителгән план ярдәмендә предмет, күренешләрне сурәтләү;
- тәҗрибә куллану аша нәтиҗә чыгару;
-

<u>*Регулятив (көйләгеч)*</u> <u>*универсаль уку гамәлләре:*</u>

- -белгәнне һәм белмәгәнне аера белү;
- -үз эшчәнлегеңне контрольгә алу;
- -эшләнәчәк эшкә мөстәкыйль максат куя белү;
- -үз-үзеңне ихтыяр буенча көйләү;
- -бәяләү нәтиҗәсен шартлы символик формада чагылдыру;
- -дәрестән тыш эшчәнлектә өйрәнелгән материалның фәнне өйрәнүдәге, тормыштагы әһәмиятен ачыклау;
- -үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү, уңышлылыгына бәя бирү;. уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый һәм ул ситуациядән чыгу юлларын таба белү.

<u>*Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:*</u>

- тыңлаучыларга аңлаешлы сөйләм төзү;
- күзаллау, фаразлау; логик фикер йөртү осталыгы; күршең белән хезмәттәшлек итү; фикерләү сәләтен үстерү, карарлар кабул итү һәм аны тормышка ашыру; үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык, аңлаешлы итеп әйтү, аны яклау;
- җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белү; иптәшеңнең үз-үзен тотышы белән идарә итү.

Көтелгән нәтиҗә:

<u>Беренче ел ахырына</u> тәрбияләнүчеләр түбәндәгеләрне **белергә тиеш:**

- театр үзенчәлекләрен сәнгать төре буларак, театр сәнгатенең жанрлары һәм төрләре, һөнәрләре турында күзаллау;
- сәнгатьле сөйләмне чыгыш ясау сәнгатенең төре буларак;
- сәхнә грамотасын;

шулай ук:

- үзенең фантазиясен активлаштыра белергә;

- образлы уйлый белергә;
- дикция күнегүләрен мөстәкыйль үти белергә;
- сәхнә киңлегендә үзен тоя белергә;
- коллективта эшләргә һәм уртак кагыйдәләргә буйсынырга;
- үзенең һәм башка укучыларның сөйләмен анализлый, контрольли һәм бәяли ***белергә тиеш.***

Икенче ел ахырына тәрбияләнүчеләр түбәндәгеләрне **белергә тиеш:**

- этюдның нәрсә булуын, аның структурасын һәм төрләрен;
- сәхнә киңлегендә мезансцена нигезләрен;
- актёрлык тренингының нәрсә булуын һәм аның ни өчен кулланылуын;
- психофизик халәтнең нәрсә икәнен;
- объектны тышкы һәм эчке күзаллау нәрсә булуын;
- сәхнәдә һәм тамашачы залында үзеңне тоту нормаларын;
- сценарий өстендә эшләү нигезләрен;
- сюжетның ниятен;

шулай ук:

- грим сала белергә;
- сөйләм аппараты белән белеп эш итәргә;
- этюдларны уйлап чыгарырга, әзерләргә һәм куеп күрсәтергә;
- үзенең һәм иптәшләренең эшләрен анализлый;
- иҗади образлар тудыра ***белергә тиеш.***

Өченче ел ахырына тәрбияләнүчеләр түбәндәгеләрне **белергә тиеш:**

- әсәр сюжеты тууы турында;
- сәнгатьлелек чараларының нәрсә булуын;
- сюжетның төп өлеше буларак фрагмент турында;
- драматик әсәрдәге конфликт турында;
- башкарылучы формуланы: баштагы вакыйга, конфликтлы ситуация, финал;
- актер халәтенең эчке монологы турында;

шулай ук: сәхнә характерын белдерер өчен сәнгатьлелек чаралары куллана белергә;

- әсәрне фрагментларга бүләргә һәм фрагментлап тикшерә алырга;
  - әсәрдәге төп фикерне ачыклый белергә, аның сюжетын формалаштырырга;

- (әсәрдәге холыклары буенча) логик яктан сайланган геройларны бер сюжет линиясенә яраклаштыра белергә;
- аудитория һәм сыйныфташлары белән җиңел аралаша белергә;
- оппонентларның арасында үз фикерен белдерә белергә;
- эшләнгән эшләрнең эзлеклелеген анализлый белергә;
- роль өстендә мөстәкыйль эшли , спектакльдән спектакльгә үз ролен башкаруда төзәтмәләр кертә белергә;
- башкаруда текстны тәгаен үти белергә;
  - тамашачыларның реакцияләрен культуралы итеп кабул итә белергә ***тиеш.***

Әлеге программа буенча барлык этапларны да үткән укучылар театр сәнгате, теоретик белемнәрһәм практик күнекмәләр турында гомуми мәгълүматлар алырга тиешләр:

- “этюд”, “вакыйга”, “конфликт”, “образ”, “пауза”, “күренеш” һәм башка шундый театраль термин һәм төшенчәләрне куллану;
- геройның тышкы кыяфәте өстендә эшләгәндә алынган практик күнекмәләрдән файдалану – грим, костюм, причёскадан;
- мөһим актёрлык күнекмәләреннән файдалану: партнёр белән үзара җиңел эш итү, тәкъдим ителгән шартларда эшләү, игътибарны юнәлтү, импровизацияләү, эмоциональ хәтерне “кабызу”, тамашачы белән аралашу;
- пластик сәнгатьлелек һәм сәнгатьле сөйләм өчен кирәкле мөһим күнекмәләрне үзләштерү;
- уртак эш өстендә эшләгәндә (декорацияләр бизәгәндә, фонограммалар яздырганда) үзеңнең шәхси сәләтләреңне актив күрсәтү.

Ә иң мөһиме, һәрдаим рухи камиллеккә омтылу, үзеңнең мәдәни күз күремеңне, белемеңне киңәйтү.

<u>Нәтиҗәләр чыгару һәм контроль формалары:</u>

Әлеге программаны тулаем тормышка ашыру өчен төрле контроль чаралары кулланыла:

- агымдагы – дәресләр вакытында баланың эшчәнлеге артыннан күзәтү юлы белән тормышка ашырыла;
- ара-ара – мәктәптә уздырылучы тестлар,
- бәйрәмнәрдә аерым чыгышлар,группа белән сценкалар,этюдлар,спектакльләрдән өзекләр күрсәтү
- бәйгеләрдә катнашу;

- йомгаклау – ачык занятиеләр, спектакль, фестивальләр.

Класстан тыш эшчәнлек курсының эчтәлеге

Укыту-тематик план

№	Бүлек	Сәгатьләр саны					
		1нче ел		2нче ел		3нче ел	
		теория	практика	теория	практика	теория	практика
1.	Кереш дәрес	1	1	1	1	1	1
2.	Театр тарихы	1	3	1	3	1	3
3.	Сөйләм культурасы һәм техникасы	4	16	4	16	4	16
4.	Сәхнә хәрәкәте	2	18	2	18	2	18
5.	Актерлык грамотасы	4	76	4	76	4	76
6.	Этика һәм этикет	2	2	2	2	2	2
7.	Театр культурасы нигезләре	3	1	3	1	3	1
8.	Тәрбияви-укыту характерындагы мероприятиеләр	1	7	1	7	1	7
9.	Йомгаклау дәресләре		2		2		2
	БАРЛЫГЫ	18	126	18	126	18	126
	БАРЛЫГЫ 1 ЕЛГА	162		162		162	

Беренче уку елы

Тема1. Кереш дәрес

Теоретик дәрес: Балалар белән танышу. Укытуның максатлары һәм бурычлары.

Балаларны студиянең эшчәнлеге белән таныштыру, кызыксыну уяту, театр “чирен йоктыру”.

Кереш дәрес балалар белән танышу, аларны студиянең программасы белән таныштыру максатыннан чыгып үткәрелә.Театр дөньясына беренче адымнар ясала.

Балалар студиядә үткәрелүче дәресләрдә үз-үзеңне тоту һәм куркынычсызлык кагыйдәләре белән танышалар.

Практик дәрес: Спектакль видеоязмалары, иҗади эшләр карап уздырыла.

Тема2. Театр тарихы

*Теоретик дәрес:*Сәнгать төре буларак театр. Театр сәнгатенең жанр һәм төрләре: драма, сатира һәм юмор театры, музыкаль театр(опреа, балет, оперетта, мюзикл), курчак театры.

Театр сәнгатенең беренче карлыгачлары скоморохлар – Русьнең беренче профессионал актерлары.

Татар театры туу.

Практик дәрес: Курчак театрына сәяхәт.

Тема3. Сөйләм культурасы һәм техникасы

Теоретик дәрес: Тавыш өстендә практик эшнең нигезләре. Сөйләм аппаратының анатомия, физиология, гигиенасы. Әдәби әйтелеш.

Дикция. Артикуляцион гимнастика һәм аның әһәмияте.

Фразаларны сәхнәчә “төзү”, ясау нигезләре (сөйләм логикасы). Фраза турында төшенчә. Фразаның табигый төзелеше. Гади һәм катлаулы фраза. Фразаның аңлатмасы һәм нигезләре. Басларда һәм югарыда аңлатмалар.

Сүзләр йогынтысының классификациясе. Әдәби әсәрнең тексты һәм подтексты. Яңгыравык тавыш белән теге яки бу картинаны ясау мөмкинлеге.

Практик дәрес: Сулыш алу усешенә һәм сөйләм аппаратының иреклелегенә , дөрес артикуляция, ачык дикция, логика һәм орфоэпиягә юнәлтелгән уен һәм күнегүләр.

Авазлар тууга караган күнегүләр: “Бамбук”, “Фонарь” һ.б.

Артикуляцион гимнастика: иреннәргә, телгә күнегүләр.

Тавышка күнегүләр һ.б.

Тема4. Сәхнә хәрәкәте

Теоретик дәрес: Пластик сәнгатьлелек. Иркенлек һәм сәнгатьлелекнең үсеше. Акробатика нигезләре, тигезлек (равновесие) белән эш, предметлар белән эш. Куркынычсызлык кагыйдәләре.

Практик дәрес: Баланың хәрәкәт итү сәләтен үстерү, тән хәрәкәтенең пластик сәнгатьлелеге.

Сәхнә ягылулары: алга бөгелеп егылу, артка аркага егылу.

Психофизик тренинг, этюдларга әзерләнү. Координация үсеше. Гәүдә һәм атлап йөрешне камилләштерү.

Сәхнә этюдын эшкәртү: “Мөрәҗәгать итү” (“Танышу”, “ Теләк”, “Көзге”)

Предметсыз этюд (энәгә җеп кертү, чемоданга әйберләрне җыю, карандаш очлау һ.б.)

Сәхнә этюды: “Скульптура”. Парлы этюдлар: “Реклама”, “Каршылык”.

Төркемле этюдлар: “Бик зур картина”, “Пейзаж” һ.б.

Тема5. Актерлык грамотасы

Теоретик дәрес: Театрда сәнгатьлелек чараларының күптөрлелеге. Сәхнә игътибарлылыгы. Игътибарлылык төрләре.

Практик дәрес: Игътибарлылыкка тренинглар: “Күренмәс җеп”, “Алкышны тот” һ.б.

Теоретик дәрес: Театр сәнгатенең үзәге – актерның башкару сәнгате. Актерның үз-үзенең тотышын үзгәртүе ярдәмендә урын, вакыт, ситуация, партнерларын “башкага әверелдерү”, үзгәртә алу мөмкинлекләре.

Практик дәрес: Эш-хәрәкәтләрнең коллектив килешүчәнлегенә (бер үк вакытта, берсе артыннан берсе, үз вакытында) корылган, эш-хәрәкәт ярдәмендә бирелгән предметларның башка нәрсәләргә әверелүенә (индивидуаль, ярдәмчеләр белән) юнәлтелгән күнегүләр.

Теоретик дәрес: Сүзсез һәм сүзле эш-хәрәкәтләр – уйлап чыгару шартларында тәртипнең органиклыгына караган таләпләрне үстерү. Сүзле эш-хәрәкәт. Сөйләмнең психофизик сәнгатьлелеге. Подтекст буларак сүзләрнең йогынтысы, тәэсире. Бирелгән сүзле эш-хәрәкәтләр чылбырын этюд аркылы яклау.

Практик дәрес: Этюд, күнегләр, тренинглар башкару; "Мин бүген – ул..." күнегүе, мәкальләргә, канатлы сүзләргә, сюжетлы шигырьләргә этюдлар; картиналар – ялгыз, парлы, төркемле, сүзсез һәм текстны бик аз күләмдә
кулланып.

Теоретик дәрес: Спектакльнең нигезе – пьеса. Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре: аның экспозициясе, төен, кульминация һәм чишелеше. Пьесадагы вакыт. Спектакльдә катнашучылар – персонажлар.

Практик дәрес: Балалар әкият-спектакленең сценарие белән танышу (пьеса, аның темасы, идеясы, куелыш принциплары буенча әңгәмә) .

Укучыларның теләкләре буенча рольләрне бүлеп бирү һәм аларның һәрберсенең дә үз роленә туры килүе (кыяфәтләре, дикцияләре һәм башка яктан). Әкиятне рольләргә бүлеп сәнгатьле уку.

Тәкъдим ителгән шартлар, хәл, әкияттәге һәр персонажның үз-үзен тотышын уртага салып тикшерү. Аерым эпизодларга репетиция ясау.

Әкият күрсәтү.

Тема6. Этика һәм этикет

Теоретик дәрес: Этиканың кешенең гомум культурасы белән бәйләнеше.

Практик дәрес: "Хөрмәт" темасы турында(кешенең кешегә, табигатькә, җиргә, Ватанга, балачакка, картлыкка, анага, икмәккә, белемгә һәм үз-үзенә карата хөрмәте) әңгәмә.

Үз якыннарының фоторәсемнәре буенча “Кеше – иң югары кыйммәт” хикәясе төзергә. (“Кызыксыз кешеләр җирдә юк”) “Театр кием элгеченнән, ә этикет “тылсымлы” сүзләрдән башлана” сәхнә этюдына репетиция. (Этикет). Начар гадәтләр. (Этикет).

Тема7. Театр культурасы нигезләре

*Теоретик дәрес:*Театр терминологиясе белән таныштыру. Театр сәнгатенең төрләре. Сәхнә һәм тамашачы залының төзелеше. Театраль һөнәрләр. Театр структурасы, аның төп һөнәрләре - актер, режиссёр, сценарист, рәссам, гримёр – белән таныштыру.

Сәнгатьлелеккә ирешүнең бер чарасы буларак грим: гадәти, эстрада, характерлы, абстракт. Грим салу юллары.

Образ һәм характер турындагы күзаллауга тәэсир итүче төп элементларның берсе – костюм. “Конкретлаштырылган” һәм “универсал” костюм. Төсе, фактурасы.

Практик дәрес: Театр һөнәре элементлары белән танышуга иҗади биремнәр: афишалар, декорациягә эскизлар һәм костюмнар иҗат итү.

Грим салу алымнары. Сайланган пьеса геройлары өчен грим эскизлары тудыру. Шөгыльләнүчеләрнең бер-берсенә грим салуы.

Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары ясау.

Театрга экскурсия.

Тема8.Тәрбияви- укыту характерындагы мероприятиеләр .

Теоретик дәрес: ял мероприятиеләрен оештыру һәм уздыру формасы белән таныштыру, сценарийлар эшләү.

Практик дәрес: Берләшмә эчендәге ял мероприятиеләрен әзерләүдә катнашу.

Тема9. Йомгаклау дәресләре

Практик дәрес: Йомгаклап чыгыш ясау, тикшерү.

Икенче уку елы

Тема1. Кереш дәрес

Теоретик дәрес: Укытуның максат һәм бурычлары. Курс белән танышу. Икенче шөгыльләнү елында иҗади үсеш перспективасы. Занятиеләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен кабатлау. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж уздыру.

Практик дәрес: Белем бәйрәмендә катнашу. Театраль берләшмәнең иҗади остаханә почмагын әзерләү.

Тема2. Театр тарихы

Теоретик дәрес: Казан театрларының тарих битләре. Татар яшь тамашачылар театры, Муса Җәлил исемендәге татар академия дәүләт опера һәм балет театры, В.М. Качалов исемендәге Казан академия рус драма театы, Татар Дәүләт "Әкият" курчак театры, Г.Камал исемендәге татар дәүләт академия театры, К.Тинчурин исемендәге татар дәүләт драма һәм академия театры.

Практик дәрес: Г.Камал исемендәге татар дәүләт академия театрына сәяхәт.

Тема3. Сөйләм культурасы һәм техникасы

Теоретик дәрес: Текстны үзләштерүнең соңгы этабы буларак, кычкырып уку. Тере сөйләмдә сүзләр тәэсире һәм аларны сөйләм эшендә куллану.

Сөйләү, аралашу барышында интонация кануннары. Гади һәм катлаулы җөмләләр. Сөйләм темпы. Сөйләм ритмы. Сөйләм логикасы(мәгънәсе).

Сәнгати алымнарның күптөрлелеге. Яңгыравык тавыш белән теге яки бу картинаны "ясау" мөмкинлеге. Ясалучы картинаның әдәби әсәр жанры белән бәйләнеше. Лирика башкаруның үзенчәлекләре.

Практик дәрес: Укыганда дөрес дөрес сулыш алу күнекмәләрен, сөйләмтавыш аппараты(тавышның диапозоны, аның көче һәм хәрәкәтчәнлеге) белән аңлы рәвештә җитәкчелек итүне эшкәртү.

Аваз тууга карата күнегүләр. Сүзнең тәэсиренә максатчан юнәлдерелгән этюд һәм күнегүләр.

Образлы бәйләнешле сөйләмне үстерүче сүзләр белән уеннар. (“Уйланылган нәрсәне нәрсәгә ошатасыз?”, “Абсурд театры”, “Сибел!”, “Гаепләү һәм яклау”)

“Күпйөзле сүзләр” темасына кечкенә хикәя төзү.

Күкрәк резонаторын үстерүче күнегүләр өстендә эш(“Паровоз”, “Урам буйлап атлар килә”, “Шәм”, тизәйткечләр, мәкальләр).

Фразаны сәхнәви “ясау” нигезләре(Сөйләм логикасы). Фраза турында төшенчә. Фразаның табигый төзелеше. Яңгыравык тавыш белән теге яки бу картинаны “ясау” мөмкинлеге. Ясалучы картинаның әдәби әсәр жанры белән бәйләнеше. Лирика башкаруның үзенчәлекләре.

Әсәрне башкаруга(татар, рус прозасы һәм поэзиясе материалында) мөстәкыйль әзерләнү.

Тема4. Сәхнә хәрәкәте

Теоретик дәрес: Пантомимо сәнгате.

Практик дәрес: Хәрәкәтләрнең ритмлылыгын күнектерү.

Музыкаль пластик импровизацияләр. Пантомимо кую.

Пантомимик этюдлар”Берсе эшли, икенчесе комаучаулый”, “Образдагы хәрәкәтләр”, “Көтү”, “Диалог”.

Гәүдә тотышын һәм йөрешне камилләштерүче күнегүләр.

“Картина галереясе” пантомимик этюды. “Терелүче картина” пантомимик этюдын төзү.

Тема5. Актерлык грамотасы

Теоретик дәрес: Спектакльдәге мезансценалар. Куелган мезансценаларны башкару төгәллеге һәм импровизация.

Үзеңнең эш-хәрәкәт логикасын персонажның эш-хәрәкәт логикасына әверелдерү алымнары һәм әһәмияте. Сайланган өзектәге бер үк катнашучының үз-үзен тотыш логикаларының төрлелеге. Статистик башкарылуны(яисә, Станиславскийча, “хисләрдә коенуны”) җиңеп чыгуга ярдәм итүче актерлык сәнгате чаралары турындагы беренчел күзаллау.

Эш-хәрәкәт техникасын үзләштерүне активлаштыру чарасы буларак, һәр шөгыльләнүченең берничә роле өстендә параллель эшкәртү эше алып бару. Бирелгән сүзле эш-хәрәкәтнең чылбырын этюд аркылы яклау. Парлы этюд ниятенең тәэсир итүче характеры турындагы күзаллау барлыкка килү.

Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре: аның экспозициясе, төенләнеше, кульминация һәм чишелеше. Пьесадагы вакыт. Спектакльдә катнашучылар – персонажлар.

Персонажга сөйләми характеристика. Сөйләмдә һәм сөйләмнән тыш үз-үзен тотышы. Монолог һәм диалог.

Практик дәрес: Мезансценаның һәр сәхнә күренеше бурычы белән бәйләнеш күнекмәләре һәм осталыкларын эшкәртү. Төркемдәге барлык балаларның бер роль((бер өзек) өстендә эшләре. Бер үк өзекне төрле составлар башкаруында коллектив күрсәтү. Эшләү характерының аерымлыкларын ачыклау. Эш-хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр(Бер үк вакытта, берсе артыннан берсе, үз вакытында). Тәрбияләүче ситуацияләр(“ Әгәр мин берүзем уйнасам, нәрсә булыр...” Бирелгән предметның эш-хәрәкәт ярдәмендә башка нәрсәгә әверелүе(индивидуаль, ярдәмчеләр белән).

Мәкаль, канатлы сүз, әйтем, сюжетлы шигырьләр, картиналарга – ялгыз, парлы, төркемле, сүзле, сүзсез һәм текстны минималь кулланып ясалган этюдлар.

Сайланган пьеса өстендә эш, сюжет турында уйлану, Эш-хәрәкәт үсеше барышында борылыш, үзгәреш моментлары булып торучы төп вакыйгаларны бүлеп чыгару. Төп конфликт аша ачыкланучы пьесаның төп темасы һәм автор идеясын билгеләү. Спектакльнең жанрын ачыклау.

Пьесаны уку, тикшерү, аның тема, идеясын ачыклау.Спектакльдә әйтелергә теләгән фикер турында гомуми сөйләшү. Күренеш, эпизодларны берләштерү; декорацияләр, реквизит, бутофорияләр белән репетицияләр; костюмнарда репетицияләр; музыкаль һәм ут бизәләше белән репетицияләр; барлык сәнгати чараларны берләштерүче репетицияләр. Генераль репетиция.

Спектакль күрсәтү.

Тема6. Этика һәм этикет

Теоретик дәрес: Кеше образының, аның мөлаемлылыгының бер мөһим өлеше булып торучы сөйләм культурасы. Сөйләм этикеты. Лексика, интонацияне сайлау, сөйләшү, сөйләм хаталары, сөйләм йомшаклыгы һәм катылыгы.

Үз-үзеңне тоту һәм аралашу нормалары: урамда, транспортта үз-үзеңне тоту; телефоннан сөйләшү; кибеттә үз-үзеңне тоту. Шөгыльләнүчеләрнең мисаллары.

"Минем шәҗәрәм" темасына әңгәмә.

Практик дәрес:

"Изге хәтер" иҗади эше. Иҗат эшләрен анализлау.

"Сорау һәм җавапларда этикет" гәҗите чыгару. (Материаллар җыю, тикшерү, бурычларны бүлеп бирү.

Тема7. Театр культурасы нигезләре

Теоретик дәрес: Грим ярдәмендә сәхнә образын чагылдыру.Сәнгатьлелеккә ирешүнең бер чарасы буларак грим: гадәти, эстрада, характерлы, абстракт. Грим салу алымнары.

Образ һәм характер турында күзаллауга тәэсир итүче төп элементларның берсе буларак костюм. "Конкретлаштырылган" һәм "универсаль" костюм. Төсе, фактурасы.

Практик дәрес: Грим салу алымнары. Сайланган пьеса геройлары өчен грим эскизлары тудыру. Шөгыльләнүчеләрнең бер-берсенә грим салуы.

Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары тудыру.

Тема8.Тәрбияви- укыту характерындагы мероприятиеләр

Теоретик дәрес: Ял итү мероприятиеләрен оештыру һәм уздыру формалары белән таныштыру, сценарийларны эшкәртү.

Практик дәрес: Берләшмә эчендә һәм мәктәптә үткәрелгән ял итү мероприятиеләренә әзерләнүдә катнашу.

Тема9. Йомгаклау дәресләре

Теоретик дәрес: Бер ел эчендә өйрәтү (укыту) программасы бүлекләре буенча викторина.

Практик дәрес: Имтихан-чыгыш: коллектив килешүчәнлеккә күнегүләр; предметның, поза, ситуация, мизансценаның әверелүе һәм аны яклау; тәкъдим ителгән төрле шартларда бирелгән сүзсез эш-хәрәкәт элементларын яклауга этюдлар.

Өченче уку елы

Тема1. Кереш дәрес

Теоретик дәрес: Укытуның бурыч һәм максатлары. Курс белән таныштыру. Өченче шөгыльләнү елында иҗади үсеш перспективасы. Занятиеләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен кабатлау. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж уздыру.

Практик дәрес: Анкета: “Берләшмә эше буенча сезнең тәкъдимнәрегез”.

Тема2. Театр тарихы

Теоретик дәрес: Казан театрларының танылган әһелләре Г. Камал, В.И.Качалов, К. Тинчурин, М.Х. Сәлимҗановларның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру.

Практик дәрес: Бирелгән темалар буенча шөгыльләнүчеләрнең реферат эшләре.

Тема3. Сөйләм культурасы һәм техникасы

*Теоретик дәрес:*Хикәя һәм драматик текст. Персонажга сөйләми характеристика. Сөйләмдә һәм сөйләмнән тыш үз-үзен тотышы. Монолог һәм диалог.

Аралашу үзенчәлекләрендә кеше индивидуальлелегенең күренүе. Шәхесара аралашу логикасы белән танышу. Сәхнәви сәнгатьлелекнең шарты буларак, шәхесара аралашудагы көрәш.

Чыгыш ясауның индивидуаль формаларының күптөрлелеге. Концертта сөйләүче номеры. Мелодекламация. Әдәби композиция һәм монтаж. “Бер актер театры”.

Практик дәрес: Сөйләү тавышының көчен һәм очышын үстерүче күнегүләр өстендә эш.

Укыганда дөрес сулыш алу күнекмәләрен һәм сөйләмтавыш аппараты(тавыш диапозоны, аның көче һәм хәрәкәтчәнлеге) белән аңлы рәвештә җитәкчелек итүне эшкәртү. Аваз тууга карата күнегүләр.

Тема4. Сәхнә хәрәкәте .

*Теоретик дәрес:*Пантомимо сәнгате.

Практик дәрес: Пантомимик этюд- күләгә. Хәрәкәтләрнең координациясе. Хайваннарның үз-үзләрен тотуларына имитация. Күзәтүчәнлеккә этюд.

Тема5. Актерлык грамотасы .

Теоретик дәрес: Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы үзенчәлекләрендә кешене характерлаучы төп үзенчәлекләрнең килеп чыгышы (аралашу параметрлары). Актер иҗатында техниканың камилләшүе өстендә һәрдаим эшләүнең әһәмияте.

Практик дәрес: Эш-хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр(Бер үк вакытта, берсе артыннан берсе, үз вакытында). Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар: көчләр, кызыксыну, инициативлык, претенциозлык нисбәте яисә эшкә йотылу. Мәкаль, канатлы сүз, әйтем, сюжетлы шигырьләр, картиналарга – ялгыз, парлы, төркемле, сүзле, сүзсез һәм текстны минималь кулланып ясалган этюдлар.

Теоретик дәрес: Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре: аның экспозициясе, төенләнеше, кульминация һәм чишелеше. Пьесадагы вакыт. Спектакльдә катнашучылар – персонажлар.

Практик дәрес: Сайланган пьеса өстендә эш, сюжет турында уйлану. Эш-хәрәкәт үсеше барышында борылыш, үзгәреш моментлары булып торучы төп вакыйгаларны бүлеп чыгару. Төп конфликт аша ачыкланучы пьесаның төп темасы һәм автор идеясын билгеләү. Спектакльнең жанрын ачыклау.

Пьесаны уку, тикшерү, аның тема, идеясын ачыклау.Спектакльдә әйтелергә теләгән фикер турында гомуми сөйләшү. Күренеш, эпизодларны берләштерү; декорацияләр, реквизит, бутафорияләр белән репетицияләр; костюмнарда репетицияләр; музыкаль һәм ут бизәләше белән репетицияләр; барлык сәнгати чараларны берләштерүче репетицияләр. Генераль репетиция.

Спектакль күрсәтү.

Тема6. Этика һәм этикет

Теоретик дәрес: Әңгәмә: “Мин дөнья…мин дөнья эчендә...”(Дуслык). Ситуацияләр чишелеше.

Практик дәрес: “Эмоция үзенчәлекләре”нә тест үткәрү. Тестны анализлау. “Иҗат ит, уйлап чыгар, чамалап кара!” гәҗите чыгару(материал җыю, әңгәмә үткәрү, бурычларны бүлешү).

Тема7. Театр культурасы нигезләре

Теоретик дәрес: Грим ярдәмендә сәхнә образын чагылдыру.Сәнгатьлелеккә ирешүнең бер чарасы буларак грим: гадәти, эстрада, характерлы, абстракт. Грим салу алымнары.

Практик дәрес: Грим салу алымнары. Сайланган пьеса геройлары өчен грим эскизлары тудыру. Шөгыльләнүчеләрнең бер-берсенә грим салуы.

Теоретик дәрес: Образ һәм характер турында күзаллауга тәэсир итүче төп элементларның берсе буларак костюм. “Конкретлаштырылган” һәм “универсаль” костюм. Төсе, фактурасы.

Практик дәрес: Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары тудыру.

Тема8.Тәрбияви- укыту характерындагы мероприятиеләр

Теоретик дәрес: Ял итү мероприятиеләрен оештыру һәм уздыру формалары белән таныштыру. Тематик планлаштыру, сценарийларны эшкәртү.

Практик дәрес: Берләшмә эчендә һәм мәктәптә үткәрелгән ял итү мероприятиеләренә әзерләнүдә катнашу. Хаталарны тикшерү.

Экскурсия, очрашу, культпоходлар.

Тема9. Йомгаклау дәресләре

Теоретик дәрес: Ел дәвамында өйрәтү (укыту) программасы бүлекләре буенча викторина.

Практик дәрес: Имтихан-чыгыш: коллектив килешүчәнлеккә күнегүләр; предметның, поза, ситуация, мизансценаның әверелүе һәм аны яклау; тәкъдим ителгән төрле шартларда бирелгән сүзсез эш-хәрәкәт элементларын яклауга этюдлар.

I уку елына календарь-тематик план

№	Тема	Эш төре	Сәгать саны	Эшчән-лекнең төре	Үткәрү вакыты	
					План	Факт
1.	Кереш дәрес. \	Оештыру мәсьәләләрен чишү.Уен “Театр –экспромт”.	2с.	Әңгәмә		
2	Исәнме,театр!	Балаларга фантазиягә һәм күзаллауга мөмкинлек бирү. «Театр»төшенчәсе белән таныштыру. Шәһәрдәге театрлар белән таныштыру (презентация)	2с.30м.	Фронталь эш		
3	Театраль уен	,Үзеңне сәхнәдә ничек тотарга.Балаларны сәхнә тәртибенә өйрәтү.Бирелгән темага партнер белән диалог төзергә өйрәтү	2	Хәрәкәтле уеннар		
4	Фантазиягә,күзаллауга этюдлар	Этюд төшенчәсен аңлату.Этюдлар өстендә эшләү.”Судагы балаклар”,”Йорт хайваннары”,”Кыргый җәнлекләр”, “Бөҗәкләр дөнясында”, ”Кошлар;”Еланнар”,Джунглия дөнясында”	2.30	Әңгәмә,уен, презентация		
5	Мәкалләр илендә	Мәкалләр өйрәнү. Мәкалләр белән диалоглар төзеп уйнап күрсәтү	2	Әңгәмә,уен, презентация		
6	Сәхнәви фраза “ясау” нигезләре (сөйләм логикасы)	Сәхнәдәге җөмләләрнең логикасына төшенү күнекмәләре.”Логика” төшенчәсе белән таныштыру.	2с.30 м.	Әңгәмә,уен		

7	Фраза турында төшенчә. Гади һәм катлаулы фраза. Фразага аңлатма һәм аның нигезе.	“Фраза”төшенчәсе белән таныштыру.Төрле фразаларны уйнап күрсәтү	2с.	Әңгәмә,уен, презентация		
8	Артикуляция, төгәл дикция	Сулыш алу һәм сөйләм аппаратының ireklelegenә, дөрес артикуляция, төгәл дикция үсешенә күнегүләр һәм уеннар Артикуляция күнегүләре ясау. 1.Күнегүләр «Шар өрү (тузганак, кайнар сөт, , мамык, һ.б.)», «Битләрне күбертү». 2.Телгә күнегүләр. Өске һәм аскы иреннәргә күнегүләр.»Радиотеатр; Әкиятне яңгырату (җил исү,Бөҗәкләр безелдәү, ат йөгерә һ.б.). Артикуляция төшенчәсе белән таныштыру.	2с.30 м.	Информация, Әңгәмә,уен, презентация		
9	Сузык һәм тартык авазлар әйтелешенә күнегүләр	Сузык ,тартык авазлар кертеп “Уурманда адашу”темасына күнегүләр.”Сузык,тартык авазлар”төшенчәсе белән таныштыру.	2с.	Әңгәмә,уен		
10	Тизәйткечләр илендә	“Тизәйткечләр”төшенчәсе белән таныштыру. Төрле интонация, төрле темпта тизәйткечләр әйтә.Уен”Ватык телефон”	2с.30 м.	Әңгәмә,уен		
11	Аерым бер интонация, әйтелешнең төрле темпы белән гадидән катлаулыга	“Интонация”төшенчәсе белән таныштыру.Укычыларның үзләре уйлаган әкият геройларының төрле-төрле әйтелеш интонацияләрен күрсәтү	2с	Әңгәмә,уен		
12	Татар халык әкиятләренә сәяхәт	Татар халык әкиятләре белән танышу	2.30	сәяхәт		
13	Артикуляция күнегүләре	Артикуляция күнегүләре ясау. 1.Күнегүләр «Шар өрү (тузганак, кайнар сөт, , мамык, һ.б.)», «Битләрне күбертү».	2с.	Комплекслы күнегүләр		

		2.Телгә күнегүләр. Өске һәм аскы иреннәргә күнегүләр.»Радиотеатр; Әкиятне яңгырату (җил исү,Бөҗәкләр безелдәү, ат йөгерә һ.б.). Артикуляция төшенчәсе кабатлау				
14	Тән хәрәкәтенең пластик сәнгатьлелеге	"Пантомима" төшенчәсе белән таныштыру.Музыка белән пантомима хәрәкәтләре ясау	2с.30 м.	Фронталь эш		
15	Сәхнәви егылулар	Сәхнә законнарына туры килердәй егылулар өйрәнү."Сәхнә хәрәкәте" төшенчәсе белән таныштыру	2с.	Комплекслы күнегүләр		
16	Сәхнәдә партнерны тоя белү	Партнерны тыңларга, күрергә өйрәнү эшчәнлеген үстерү. Этюдлар, уйнап күрсәтү	2с.30 м.	Фронталь эш		
17	Сәхнә әсәрләрендә конфликт	Сәхнәдәге кофликтлы ситуацияләргә мөнәсәбәт.Этюдлар,уеннар уйнап күрсәтү	2с.	Фронталь эш		
18	Гәүдә тотышын һәм атлап йөрешне камилләштерү	Уеннар,этюдлар."Сәхнәдә гәүдә тотышы" төшенчәсе белән таныштыру. Этюдлар,уеннар уйнап күрсәтү	2с.30 м.	Фронталь эш		
19	"Күзәтү" сәхнә этюдын эшкәртү	"Күзәтү" төшенчәсе белән таныштыру. Этюдлар,уеннар уйнап күрсәтү	2с.	Фронталь эш		
20	Предметсыз этюд	Сәхнәдә кул хәрәкәте һәм мимика белән этюдлар эшләү.Уен "Телсез күке" "Мимика","Жест"төшенчәсе белән таныштыру	2с.30 м.	Фронталь эш		
21	"Скульптура" сәхнә этюды	Сәхнәдә сүзсез, хәрәкәтсез катып калуга	2с.	Фронталь эш		

		күнегүләр,этюдлар. “Скульптура” төшенчәсе белән таныштыру				
22	Төркемләп сәхнә этюдлары “Бакчада”	Мускулларның киеренкелеген йомшартуга күнегүләр.Бармак,кул, аяк, тән белән уеннар, этюдлар.”Киеренкелек” төшенчәсе белән таныштыру .	2с.30 м.	Фронталь эш		
23	”Вакыйга” сәхнә этюдлары	“Вакыйга”төшенчәсе белән таныштыру.Төрле вакыйгале ситуацияләр уйлап этюдлар эшләү	2с.	Фронталь эш		
24	Театрдагы сәнгати чараларның күптөрлелеге	Театрда музыка”төшенчәсе белән таныштыру .Төрле музыка астында күнегүләр эшләү,музыка тыңларга өйрәтү	2с.30 м.	Фронталь эш		
25	Сәхнәви игътибар	“Сәхнәви игътибар”төшенчәсе белән таныштыру. Әйләнә-тирәне тыңлауга күнегүләр эшләү.	2с.	Фронталь эш		
26	“Хөрмәт” темасына әңгәмә. Үз якыннарыңның фотосурәтләре буенча “Кеше – иң зур кыйммәт” исемле хикәя төзү.	Әңгәмә	2с.30 м.	Әңгәмә		
27	Театр сәнгатенең тоткасы – актерның башкару сәнгате	Актерның сәхнәдәге башка тормыш белән яшәве. “Сәхнә кичереше”төшенчәсе белән таныштыру	2с.	Фронталь эш		
28	Мезансценалар-образларның хәрәкәтле хәләттә калулары	“Мезансцена”төшенчәсе белән таныштыру.Төрле ситуацияләрнең Мезансценаларын табырга өйрәтү.Уеннар, этюдлар	2с.30 м.	Фронталь эш		
29	Сүзсез эш-хәрәкәтләр-образларның эчке дөньясы(икенче план)	“Икенче план” төшенчәсе белән таныштыру.Образларның эчке дөньяларын ачуга	2с.	Фронталь эш		

		этюдлар				
30	Сүзле эш-хәрәкәтләр	“Сүзле эш-хәрәкәтләр” төшенчәсе белән таныштыру.Төрле сүзләр белән хәрәкәтләр эшләү	2с.30 м.	Фронталь эш		
31	Мәсәлләргә этюдлар	Мәсәлләр өйрәнү. Мәсәлләрне сәхнәгә кую.Г.Шамуков мәсәлләре белән таныштыру, өйрәнү.”Мәсәл” төшенчәсе белән таныштыру	2с.	Фронталь эш		
32	Театр ул –Тормыш, чынбарлык	Тормышта охшаш ситуацияләрне уйнап күрсәтү	2с.30 м.	Фронталь эш		
33	Темп, тавыш , мимика өстендә эшләү күнекмәләре	Уеннар”Спорт ярышларыннан репортаж”,”Капкага шайба керү”,”Әниемнең яраткан әйбере ватылды”	2с.	Фронталь эш		
34	Әкият театры.	Бармак курчаклары белән кечкенә спектакль	2с.30 м.	Фронталь эш		
35	Театраль азбука.	Разучивание скороговорок, считалок, потешек и их обыгрывание	2с.30 м.	Фронталь эш		
36	Театрда әкият дөньясы	Әкитләр уку, уйлап чыгару.Аларны уйнап күрсәтү	2с.30 м.	Информация		
37	Татар халык әкиятләренә сәяхәт	Татар халык әкиятләре белән танышу	2с.	Фронталь эш		
38	Балалар театрының чыганагы әкиятләр	Татар халык әкиятләренә мәхәббәт уяту	2с.30 м.	Фронталь эш		
39	Г.Тукай әкиятләренә сәяхәт	Г.Тукай әкиятләрен өйрәнүһәм сәхнәләштерү.”Су анасы”,”Шүрәле”образлары	2с.	Фронталь эш		

40	Г.Тукай әкиятләренә сәяхәт	Г.Тукай әкиятләрен өйрәнү һәм сәхнәләштерү.”Су анасы”,”Шүрәле”образларын кабатлау	2с.30 м.	Фронталь эш		
41	Театраль уен «Әкият, әкият кил монда».	Әкиятләр буенча викторина,кроссвордлар чишү	2с.	Фронталь эш		
42	Әкияттәге идея	Әкиятләрнең фикерен өйрәнү баскычларына ирешү	2с.30 м.	Фронталь эш		
43	Спектакльнең образлы чишелешен эзләү	А.Алиш “Койрыклар”	2с.	Фронталь эш		
44	Роль өстендә эш. Рольне анализлау	Образларның тышкы һәм эчке дөньясын ачу. Күзәтүчәнлек,күрәалучанлык , ишетү игътибарларын үстерүгә өйрәнү	2с.30 м.	Фронталь эш		
45	Әлеге рольне ни өчен уйнаячаксың?	Әйтергә теләгән фикерен ачу	2с.	Фронталь эш		
46	Сәхнә бизәлеше	Декорацияләр хәзерләү	2с.30 м.	Фронталь эш		
47	Роль өстендә эш	Образлар ачу. Җөмләләрдәге мәгънәле сүзне табырга өйрәнү, интонацияле әйтелешенә ирешү	2с.	Фронталь эш		
48	Роль өстендә эшне дәвам итү	Күзәтүчәнлек,күрәалучанлык , ишетү игътибарларын үстерүгә өйрәнү Җөмләләрдәге мәгънәле сүзне табырга өйрәнү, интонацияле әйтелешенә ирешү	2с.30 м.	Фронталь эш		
49	Роль өстендә эшне дәвам итү	Текст белән танышу, рольләр бүлү, геройларның диалогы	2с.	Фронталь эш		

50	Костюмнар әзерләү	Һәрбер образның костюм үзенчәлекләрен ачу.Сектакльдәге костюмның әһәмиятен аңлату	2с.30 м.	Фронталь эш		
51	Костюмнар әзерләү	Һәрбер образның костюм үзенчәлекләрен ачу.Сектакльдәге костюмның әһәмиятен аңлату	2с.	Фронталь эш		
52	Декорацияләр хәзерләү	Балаларны сәхнә бизәлешенә өйрәтү һәм аларны катнаштыру	2с.30 м.	Фронталь эш		
53	Декорацияләр өстендә эшне дәвам итү	Балаларны сәхнә бизәлешенә өйрәтү һәм аларны катнаштыру	2с.	Фронталь эш		
54	Костюмнар әзерләү	Һәрбер образның костюм үзенчәлекләрен ачу.Сектакльдәге костюмның әһәмиятен аңлату	2с.30 м.	Фронталь эш		
55	Костюмнар әзерләү эшен дәвам итү	Һәрбер образның костюм үзенчәлекләрен ачу.Сектакльдәге костюмның әһәмиятен аңлату	2с.	Фронталь эш		
56	Костюм һәм декорацияләр әзерләү эшен тәмамлау	Һәрбер образның костюм үзенчәлекләрен ачу.Сектакльдәге костюмның әһәмиятен аңлату	2с.30 м.	Фронталь эш		
57	Репетиция чоры	Спектакльдәге мезансценаларны аңлату, беркетү	2с.	Репетиция		
58	Репетицияләрне дәвам итү		2с.30 м.	Репетиция		
59	Спектакльгә әзерлек	Дикция өстендә эши	2с.	Репетиция		
60	Сәхнәдә табигыйлек	Образлар биргәндә балаларның үзләренең характерларына туры килердәй образлар иҗат итү.Табигыйлеккә ситуацияләр	2с.30 м.	Репетиция		

61	Спектакль күрсәтү	Йомгаклау	2с.	Йомгаклау дәресе		
62	Спектакль күрсәтелешенә анализ		2с.30 м.	Йомгаклау дәресе		
63	Театр музеена сәяхәт	Экскурция театр тарихын ачу	2с.	Экскурция		
64	Театрда үз-үзеңне тоту кагыйдзләре	Театрда үз-үзеңне тоту кагыйдәләре белән таныштыру	2с.30 м.	Әңгәмә		
65	“Театр элгечтән, ә этикет “тылсымлы сүзләр”дән башлана” этюды. Начар гадәтләр.	Әңгәмә “Театр -тәрбия чарасы”	2с.	Әңгәмә		
66	Театр сәнгатенең күпкырлылыгы	Сәхнә һәм тамашачы залының төзелеше. Театраль профессияләр.	2с.30м	Әңгәмә		
67	Грим. Грим салу алымнары	Грим аркылы образны ачырга өйрәнү	2с.	Информация		
68	Театр сәнгатенең төрләре	Балаларга театр төрләрен сөйләү	2с.30 м.	Әңгәмә		
69	Шигырьләр дөньясы	Ш,Галиев,Р.Миңнуллин, Р.Вәлиева шигырьләре белән таныштыру.Иң кызык шигырьләрне уйнап күрсәтх	2с.	сәяхәт		
70	Шигырьләр дөньясы	Ш,Галиев,Р.Миңнуллин, Р.Вәлиева шигырьләре белән таныштыру.Иң кызык шигырьләрне уйнап күрсәтх	2с.30 м.	Фронталь эш		
71	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү	2с.	Йомгаклау дәресе		

72	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү		Йомгаклау дәресе		

II уку елына календарь-тематик план

№	Тема	Эш төре	Сәгате саны	Эшчәнлекнең төре	Үткәрү вакыты	
					План	Факт

1.	Кереш дәрес. Занятиеләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен кабатлау. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж уздыру. Анкета: “Берләшмә эше буенча сезнең тәкъдимнәрегез”.	Оештыру мәсьәләләрен чишү	2с.	беседа		
2	Дөрес артикуляция һәм ачык дикциягә юнәлтелгән күнегүләр	Сулыш алу һәм сөйләм аппаратының ирекслелегенә, дөрес артикуляция, төгәл дикция үсешенә күнегүләр һәм уеннар	2с.30 м.	Фронталь эш		
3	Сөйләм теленең логик-интонацион закончалыклары.	Дөрес сулыш алуга юнәлтелгән күнегүләр	2с.	Әңгәмә		
4	**Т**ембр һәм интонация	Тавышның тембр һәм интонациясе өстендә күнегүләр эшләү	2с.30 м.	Фронталь эш		
5	Сөйләм темпы	Шигъри әсәрләрдә вакыйгаларга карапсөйләм темпы үзгәрү ысулларын өйрәнү	2с.	Хәрәкәтле уеннар		
6	Сөйләм ритмы	Шигъри әсәрләрдә ритмны тоемлау күнекмәләренә ирешү	2с.30 м.	Әңгәмә,уен, презентация		
7	Образлы сөйләм	Бәйләнешле образлы сөйләмне үстерүче сүзләр белән уеннар	2с.	Әңгәмә,уен, презентация		
8	Лирика башкару үзенчәлекләре	Этюдлар тудыру	2с.30 м.	Әңгәмә,уен		
9	Сәхнә сөйләменең адреслыгы.	Сөйләү тавышының көчен һәм очышын үстерүче күнегүләр өстендә эш.	2с.	Әңгәмә,уен, презентация		

10	Мәкаль һәм тизәйткечләр әйтелеше	Мәкаль һәм тизәйткечләр кертеп этюдлар	2с.30 м.	Информация, Әңгәмә,уен, презентация		
11	Мөстәкыйль әзерләгән әсәрләрне башкару	Чыгыш ясау	2с.	Әңгәмә,уен		
12	Актерлык техникасы.	Эш -хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр		Әңгәмә,уен		
13	Актер-шәхес	Талант ачуга уңай атмосфера тудыру алымнарын өйрәнү	2с.	Әңгәмә,уен		
14	Актер коллективта	Коллективта уңай атмосфера тудыру юлларын эзләү.Әхлакый тәрбия бирү ысулларын куллану	2с.30 м.	сәяхәт		
15	Актерлык таланты	Кабатлау	2с.	Комплекслы күнегүләр		
16	Актер этикасы	Актер иҗатында техниканың камилләшүе өстендә һәрдаим эшләүнең әһәмияте	2с.30 м.	Фронталь эш		
17	Актерның театрда шәхес буларак тоткан роле	Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар	2с.	Комплекслы күнегүләр		
18	Минем партнерым	Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы,аралашу параметрларын аңлату.	2с.30 м.	Фронталь эш		

19	Хикәяләрне сәхнәләштерү	Ф.Яруллин хикәяләрен өйрәнү, идеясын ачу	2с.	Фронталь эш		
20	Хикәяләрдәге вакыйгалар	Вакыйгаларны уйнап күрсәтү, образлар өстендә эш	2с.30 м.	Фронталь эш		
21	Хикәяләргә йомгак ясау	Чыгыш ясау	2с.	Фронталь эш		
22	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Әкиятне уку, идеясын ачу, рольләргә бүлү,өстәл артындагы эш	2с.30 м.	Фронталь эш		
23	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Әкиятне эпизодларга бүлү, образларга характеристика	2с.	Фронталь эш		
24	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Мизансценага чыгу-көтүче,Алабай,соры күренешләрен кабатлау	2с.30 м.	Фронталь эш		
25	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Беренче бәти, икенче бәти обоазларына керү, Мизансцена табу	2с.	Фронталь эш		
26	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Күренешләрне кабатлау	2с.30 м.	Фронталь эш		
27	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	2нче күренешне кабатлау	2с.	Фронталь эш		
28	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Соңгы күренеш-Соры, Хуҗа,Алабай	2с.30 м.	Әңгәмә		
29	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	1,2 нче күренешләрне бергә туплау	2с.	Фронталь эш		
30	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Гримнар, костюмнар ,бутофория белән генераль репетиция	2с.30 м.	Фронталь эш		
31	Ф.Яруллин "Каракның бүреге яна"	Спектальь күрсәтү	2с.	Фронталь эш		

32	Күзәтүчәнлеккә этюдлар.	Тормыш чынбарлыгын күзәтеп сәхнәгә күрсәтә алуга ирешү	2с.30 м.	Фронталь эш		
33	Музыкаль пластик импровизацияләр	Мөстәкыйль иҗат итүгә ирешү юлларын табу	2с.	Фронталь эш		
34	Партнер һәм мин	Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы (аралашу параметрлары).	2с.30 м.	Фронталь эш		
35	Уңай һәм тискәре образлар	әсәрләрдәге Уңай һәм тискәре образларны таба алу юлларына ирешү	2с.	Фронталь эш		
36	Театр һәм шәхес	Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар	2с.30 м.	Фронталь эш		
37	Талант ачуда коллективның роле	Эш-хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр	2с.	Фронталь эш		
38	Мәкаль, канатлы сүз, әйтемнәргә этюдлар	Мәкаль, канатлы сүз, әйтемнәргә этюдлар ясау	2с.30 м.	Информация		
39	Сюжет ачу	Сюжетлы шигырьләр, картиналарга этюдлар	2с.	Фронталь эш		
40	Театрда ритм	Хәрәкәтләрнең ритмлылыгын күнектерү	2с.30 м.	Фронталь эш		
41	Театрда бутофориянең роле	Сәхнәдә бутофорияләрдән дөрес куллана белү күнекмәләрен булдыру	2с.	Фронталь эш		
42	Театрда яктыртуүзенчәлекләре	Спекталь куелышында яктырту алымнарын өйрәнү	2с.30 м.	Фронталь эш		
43	Театрда сынлы сәнгать	Сюжетлы шигырьләр, картиналарга этюдлар ясау	2с.	Фронталь эш		

44	Музыкаль пластика	Музыкаль пластик импровизацияләр эшли алуга ирешү	2с.30 м.	Фронталь эш		
45	Ритмлы хәрәкәтләр	Хәрәкәтләрнең ритмлылыгын күнектерү	2с.	Фронталь эш		
46	Театрда хәрәкәтләрнең роле	Хәрәкәтләрнең өзлеклелеге һәм өзлексезлеге. Хәрәкәтләрнең характеры.	2с.30 м.	Фронталь эш		
47	Театрда эчке һәм тышкы хәрәкәтләр	Образларның эчке һәм тышкы хәрәкәтләр табырга өйрәтү	2с.	Фронталь эш		
48	Театрга сәяхәт. Караган спектакльгә анализ	Экскурция	2с.30 м.	Фронталь эш		
49	Пьеса- театрныж чыганагы	Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре. Пьеса сайлау.	2с.	Фронталь эш		
50	Пьесадагы вакыт. Спектакльдә катнашучылар – персонажлар.	Т.Миңнуллин “Авыл эте Акбай”-уку	2с.30 м.	Фронталь эш		
51	Өстәл арты периоды	Пьесаны тикшерү. Сайланган пьеса өстендә эш, сюжет турында уйлану.	2с.	Фронталь эш		
52	Әсәрнең идеясы.	Төп вакыйгаларны бүлеп чыгару. Пьесаның төп темасы һәм автор идеясын билгеләү	2с.30 м.	Фронталь эш		
53	Образ өстендә эш	Роль өстендә эш. Рольгә анализ ясау. Бу ролең белән тамашачыга ни әйтергә телисең?	2с.	Фронталь эш		
54	Характерның үзенчәлеге	Образларның характерларын ачу өстендә эш	2с.30 м.	Фронталь эш		

55	Әсәрнең кульминациясе	Әсәрнең кульминациясен табырга өйрәнү .Рольләрне өйрәнү	2с.	Фронталь эш		
56	Спектакль тудыру	Күренеш һәм эпизодларны берләштерү	2с.30 м.	Фронталь эш		
57	Спектакль тудыргандагы эзләнү периодлары	Спектакль өстендә эш. Спектакльнең образлы чишелешен эзләү	2с.	Фронталь эш		
58	Образларның сөйләм теле	Роль тудыруда иң мөһим чараларның берсе буларак, сөйләм теле	2с.30 м.	Фронталь эш		
59	Сәхнә бизәлеше	Декорациянең әсәрнең идеясын ачудагы роленә ирешү юлларын табу	2с.	Репетиция		
60	Театрда костюмның роле.	Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары тудыру.	2с.30 м.	Репетиция		
61	Костюмнарда чор чагылышы	Театр костюмнарының тарихын өйрәнү, костюмнар әзерләү	2с.	Репетиция		
62	Спектакльдәге барлык театр средстваларын куллану	Декорацияләр, реквизит һәм бутофория белән репетицияләр	2с.30 м.	Репетиция		
63	Спектакльдә музыка, бию сәнгатьләрен куллану	Барлык сәнгати чараларны берләштергән репетицияләр	2с.	Репетиция		
64	Театр һәм тамашачы	Спектакль куелышында тамашачыларның ихтыяҗын истә тоту алымнарын булдыру	2с.30 м.	Репетиция		
65	Профессиональ театр актерлары белән очрашу	Фикер алышу	2с.			

66	Т.Миңнуллин “Авыл эте Акбай”-уку	1-2нче күренешләрне кабатлау	2с.30 м.	Репетиция		
67	Т.Миңнуллин “Авыл эте Акбай”-уку	3-4нче күренешләрне кабатлау	2с.	Репетиция		
68	Генераль репетиция	Кабатлау.Кимчелекләрне күрсәтү.	2с.30 м.	Репетиция		
69	Спектакль күрсәтү	Нәтиҗәгә ирешү	2с.	Репетиция		
70	Спектакльнең куелышын анализлау	Нәтиҗә ясау, актерлар уенына бәя бирү	2с.30 м.	Репетиция		
71	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү	2с.	Йомгаклау		
72	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү	2с.30 м.	Йомгаклау		

III уку елына календарь-тематик план

№	Тема	Эш төре	Сәгать саны		Үткәрү вакыты

				Эшчән- лекнең төре	План	Факт
1.	Кереш дәрес. Занятиеләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен кабатлау. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж уздыру. Анкета: “Берләшмә эше буенча сезнең тәкъдимнәрегез”.	Оештыру мәсьәләләрен чишү	2с.	беседа		
2	Г. Камал һәм В.И.Качаловның тормыш һәм иҗат юллары.	Сулыш алу һәм сөйләм аппаратының ireклелегенә, дөрес артикуляция, төгәл дикция үсешенә күнегүләр һәм уеннар	2с.30 м.	Әңгәмә		
3	М.Х. Сәлимҗанов һәм К. Тинчуринның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру	Дөрес сулыш алуга юнәлтелгән күнегүләр	2с.	Фронталь эш		
4	Хикәя һәм драматик текст.	Тавышның тембр һәм интонациясе өстендә күнегүләр эшләү	2с.30 м.	Хәрәкәтле уеннар		
5	Персонажга сөйләми характеристика	Шигъри әсәрләрдә вакыйгаларга карапсөйләм темпы үзгәрү ысулларын өйрәнү	2с.	Әңгәмә,уен, презентация		
6	Сөйләмдә һәм сөйләмнән тыш персонажның үз-үзен тотышы	Шигъри әсәрләрдә ритмны тоемлау күнекмәләренә ирешү	2с.30 м.	Әңгәмә,уен, презентация		
7	Монолог һәм диалог.	Бәйләнешле образлы сөйләмне үстерүче сүзләр белән уеннар	2с.	Әңгәмә,уен		

8	Аралашу үзенчәлекләрендә кеше индивидуальлелеге. Шәхесара аралашу логикасы	Этюдлар тудыру	2с.30 м.	Әңгәмә,уен, презентация		
9	Сәхнәви сәнгатьлелекнең шарты буларак, шәхесара аралашудагы көрәш.	Сөйләү тавышының көчен һәм очышын үстерүче күнегүләр өстендә эш.	2с.	Информация, Әңгәмә,уен, презентация		
10	Чыгыш ясауның индивидуаль формаларының күптөрлелеге. Концертта сөйләүче номеры.	Мәкаль һәм тизәйткечләр кертеп этюдлар	2с.30 м.	Әңгәмә,уен		
11	Мелодекламация. Әдәби композиция һәм монтаж.	Чыгыш ясау		Әңгәмә,уен		
12	“Бер актер театры”.	Эш -хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр		Әңгәмә,уен		
13	Сөйләү тавышының көчен һәм очышын үстерүче күнегүләр өстендә эш. Аваз тууга карата күнегүләр.	Талант ачуга уңай атмосфера тудыру алымнарын өйрәнү	2с.	сәяхәт		
14	Пантомимо сәнгате.	Коллективта уңай атмосфера тудыру юлларын эзләү.Әхлакый тәрбия бирү ысулларын куллану	2с.30 м.	Комплекслы күнегүләр		
15	Хәрәкәтләрнең координациясе.	Кабатлау	2с.	Фронталь эш		

16	Пантомимик этюд- күләгәләр.	Актер иҗатында техниканың камилләшүе өстендә һәрдаим эшләүнең әһәмияте	2с.30 м.	Комплекслы күнегүләр		
17	Хайваннарның үз-үзләрен тотуларына имитация.	Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар	2с.	Фронталь эш		
18	Күзәтүчәнлеккә этюдлар.	Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы,аралашу параметрларын аңлату.	2с.30 м.	Фронталь эш		
19	Гәүдә тотышы һәм атлап йөрүне камилләштерү	Ф.Яруллин хикәяләрен өйрәнү, идеясын ачу	2с.	Фронталь эш		
20	Музыкаль пластик импровизацияләр	Вакыйгаларны уйнап күрсәтү, образлар өстендә эш	2с.30 м.	Фронталь эш		
21	Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы (аралашу параметрлары).	Чыгыш ясау	2с.	Фронталь эш		
22	Актер иҗатында техниканың камилләшүе өстендә һәрдаим эшләүнең әһәмияте.	Әкиятне уку, идеясын ачу, рольләргә бүлү,өстәл артындагы эш	2с.30 м.	Фронталь эш		
23	Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар	Әкиятне эпизодларга бүлү, образларга характеристика	2с.	Фронталь эш		
24	Эш-хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр	Мизансценага чыгу-кәтүче,Алабай,соры күренешләрен кабатлау	2с.30 м.	Фронталь эш		

25	Мәкаль, канатлы сүз, әйтемнәргә этюдлар	Беренче бәти, икенче бәти обоазларына керү, Мизансцена табу	2с.	Фронталь эш		
26	Сюжетлы шигырьләр, картиналарга этюдлар	Күренешләрне кабатлау	2с.30 м.	Фронталь эш		
27	Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре. Пьеса сайлау.	2нче күренешне кабатлау	2с.	Әңгәмә		
28	Сайланган пьесаны бергәләп уку.	Соңгы күренеш-Соры, Хуҗа,Алабай	2с.30 м.	Фронталь эш		
29	Пьесадагы вакыт. Спектакльдә катнашучылар – персонажлар.	1,2 нче күренешләрне бергә туплау	2с.	Фронталь эш		
30	Пьесаны тикшерү. Сайланган пьеса өстендә эш, сюжет турында уйлану.	Гримнар, костюмнар ,бутофория белән генераль репетиция	2с.30 м.	Фронталь эш		
31	Төп вакыйгаларны бүлеп чыгару. Пьесаның төп темасы һәм автор идеясын билгеләү.	Спекталь күрсәтү	2с.	Фронталь эш		
32	Роль өстендә эш. Рольгә анализ ясау. Бу ролең белән тамашачыга ни әйтергә телисең?	Тормыш чынбарлыгын күзәтеп сәхнәгә күрсәтә алуга ирешү	2с.30 м.	Фронталь эш		
33	Характерның “төше”	Мөстәкыйль иҗат итүгә ирешү юлларын табу	2с.	Фронталь эш		
34	Роль өстендә эшне дәвам итү.	Партнер белән үзара эшләүнең корылышы логикасы (аралашу параметрлары).	2с.30 м.	Фронталь эш		

35	Күренеш һәм эпизодларны берләштерү	әсәрләрдәге Уңай һәм тискәре образларны таба алу юлларына ирешү	2с.	Фронталь эш		
36	Спектакль өстендә эш. Спектакльнең образлы чишелешен эзләү	Шәхесара аралашу параметрларының берсенең сәнгати бирелешенә этюдлар	2с.30 м.	Фронталь эш		
37	Декорацияләр әзерләү	Эш-хәрәкәтнең коллектив килешүчәнлегенә күнегүләр	2с.	Экскурсия Эзләнү		
38	Костюмнар әзерләү	Мәкаль, канатлы сүз, әйтемнәргә этюдлар ясау	2с.30 м.	Әңгәмә Презентация Уен Проект эше		
39	Декорацияләр, реквизит һәм бутофория белән репетицияләр	Сюжетлы шигырьләр, картиналарга этюдлар	2с.	очрашу, әңгәмә		
40	Барлык сәнгати чараларны берләштергән репетицияләр	Хәрәкәтләрнең ритмлылыгын күнектерү	2с.30 м.			
41	Генераль репетиция	Сәхнәдә бутофорияләрдән дөрес куллана белү күнекмәләрен булдыру	2с.			
42	Спектакль күрсәтү	Спекталь куелышында яктырту алымнарын өйрәнү	2с.30 м.			
43	Спектакльнең куелышын анализлау	Сюжетлы шигырьләр, картиналарга этюдлар ясау	2с.			
44	Театрга сәяхәт. Караган	Музыкаль пластик импровизацияләр эшли алуга ирешү	2с.30			

	спектакльгә анализ		м.			
45	Әңгәмә: “Мин дөнья…мин дөнья эчендә...”(Дуслык). Ситуацияләр чишелеше. “Эмоция үзенчәлекләре”нә тест үткәрү.	Хәрәкәтләрнең ритмлылыгын күнектерү	2с.			
46	Грим салу алымнары. Сайланган пьеса геройлары өчен грим эскизлары тудыру.	Хәрәкәтләрнең өзлеклелеге һәм өзлексезлеге. Хәрәкәтләрнең характеры.	2с.30 м.			
47	Театраль костюм. Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары тудыру.	Образларның эчке һәм тышкы хәрәкәтләр табырга өйрәтү	2с.			
48	Театрга сәяхәт. Караган спектакльгә анализ	Экскурция	2с.30 м.			
49	) Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Пьесаның композицион төзелеш үзенчәлекләре. Пьеса сайлау.	2с.			
50	Комедия жанры. Жанр үзенчәлекләре	Т.Миңнуллин “Авыл эте Акбай”-уку	2с.30 м.			
51	Комедия әсәрләреннән монологлар. Монологларга сөйләми характеристика.	Пьесаны тикшерү. Сайланган пьеса өстендә эш, сюжет турында уйлану.	2с.			
52	Г. Камал һәм В.И.Качаловның тормыш һәм иҗат юллары.	Төп вакыйгаларны бүлеп чыгару. Пьесаның төп темасы һәм автор идеясын билгеләү	2с.30 м.			

53	М.Х. Сәлимҗанов һәм К. Тинчуринның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру	Роль өстендә эш. Рольгә анализ ясау. Бу ролең белән тамашачыга ни әйтергә телисең?	2с.			
54	Хикәя һәм драматик текст.	Образларның характерларын ачу өстендә эш	2с.30 м.			
55	Персонажга сөйләми характеристика	Әсәрнең кульминациясен табырга өйрәнү .Рольләрне өйрәнү	2с.			
56	Сөйләмдә һәм сөйләмнән тыш персонажның үз-үзен тотышы	Күренеш һәм эпизодларны берләштерү	2с.30 м.			
57	Монолог һәм диалог.	Спектакль өстендә эш. Спектакльнең образлы чишелешен эзләү	2с.			
58	Аралашу үзенчәлекләрендә кеше индивидуальлелеге. Шәхесара аралашу логикасы	Роль тудыруда иң мөһим чараларның берсе буларак, сөйләм теле	2с.30 м.			
59	Сәхнәви сәнгатьлелекнең шарты буларак, шәхесара аралашудагы көрәш.	Декорациянең әсәрнең идеясын ачудагы роленә ирешү юлларын табу	2с.			
60	Чыгыш ясауның индивидуаль формаларының күптөрлелеге. Концертта сөйләүче номеры.	Сайланган пьеса өчен костюм эскизлары тудыру.	2с.30 м.			
61	Мелодекламация. Әдәби композиция һәм монтаж.	Театр костюмнарының тарихын өйрәнү, костюмнар әзерләү	2с.			

62	“Бер актер театры”.	Декорацияләр, реквизит һәм бутофория белән репетицияләр	2с.30 м.			
63	Сөйләү тавышының көчен һәм очышын үстерүче күнегүләр өстендә эш. Аваз туугa карата күнегүләр.	Барлык сәнгати чараларны берләштергән репетицияләр	2с.	КВН		
64	Дөрес артикуляция һәм ачык дикциягә юнәлтелгән күнегүләр	Спектакль куелышында тамашачыларның ихтыяҗын истә тоту алымнарын булдыру	2с.30 м.			
65	Мөстәкыйль әзерләгән әсәрләрне башкару-контроль дәресе	Фикер алышу	2с.			
66	Тышкы һәм эчке әверелү принциплары	1-2нче күренешләрне кабатлау	2с.30 м.			
67	Җансыз предметларны образлы күзаллау	3-4нче күренешләрне кабатлау	2с.			
68	Психофизик халәтнең алмашынуына караган этюдлар	Кабатлау.Кимчелекләрне күрсәтү.	2с.30 м.			
69	Игътибарлылыкка тренинглар	Нәтиҗәгә ирешү	2с.			
70	Татар театры тарихында хатын-кыз артистлар. Татар театрында беренче хатын-кыз артист - Сәхипҗамал Гыйззәтуллина-Волжскаяның тормыш һәм иҗат юлы	Нәтиҗә ясау, актерлар уенына бәя бирү	2с.30 м.			

71	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү	2с.			
72	Ел дәвамында эшләнгән эшләрне йомгаклау	Яраткан әсәрне күрсәтү	2с.30 м.			

Эшчәнлек барышында кулланыла торган дидактик һәм методик материаллар:

- *Эш дәфтәре,*
- *Рәсемле биремнәр (мөстәкыйль эшләү өчен)*
- *Фотокарточкалы биремнәр (яңа материал өйрәнү өчен)*
- *Сораулы биремнәр (группалап эшләү өчен)*
- *Ребус, кроссворд, табышмаклар;*
- *Хикәяләр;*
- *Әкиятләр;*
- *Җыйналган (архив) материаллар;*
- *Уеннар;*
- *Экспонатлар;*
- *Презентация;*
- *Интернет материаллары;*
- Программаны тормышка ашыру шартлары: Занятиеләр санитар-гигиеник нормаларга(температура режимы, яктылык режимы һ.б.) туры килүче киң, җилләтелгән бинада уздырылырга тиеш. Нәтиҗәле эш өчен фонотека
- , видеоматериаллар, күрсәтмә әсбаплар, укыту, фәнни-методик, диагностик, дидактик материаллардан файдалану, интернет технологияләре, укытуның техник чаралары: магнитофон, видеомагнитофон, телевизор, сәхнә һәм музыкаль материалларны эшкәртү өчен персональ компьютер куллану зарури. Кабинет көзгеләр белән җиһазландырылырга тиеш. Дәресләрдә көзге күнегүләрнең дөрес үтәлешен тикшерү , грим салу өчен кирәк. Декорацияләр, костюмнар, грим кебек театраль атрибутиканың булуы да бик мөһим.

Методик тәэмин ителеш

Программаны уңышлы тормышка ашыру максатыннан түбәндәге дидактик материаллар эшләнде һәм кулланыла:

Иллюстратив һәм демонстрацион материал:

- *театр тарихы темаларына карата иллюстрация, репродукцияләр;*
- *“Сәхнә костюмы”, “Театраль грим”темалары буенча иллюстрацияләр;*

тарату материаллар:

- *“Тавыш өстендә практик эш” темасы буенча күнегү карточкалары;*
- *“Театр тарихы” бүлегенә караган биремнәр белән карточкалар;*

программаны үзләштерүне тикшерүгә материаллар:

- *зачёт-дәресләр өчен биремнәр белән карточкалар, программа бүлекләре буенча имтихан-чыгышлар;*
- *иҗади биремнәр;*
- *“Театр тарихы” бүлеге буенча тестлар;*
- *кроссвордлар, викториналар һ.б.*
- *интернет-материаллар*
- *уен, күнегү, психологик тренинглар, әңгәмә, сценарийлар эшкәртмәләре*
- *музыка үзәге*
- *музыка фонотекасы*
- *аудио-видео кассеталар*
- *костюмнар*
- *декорацияләр*
- *театраль куелышка кирәк булган әйберләр*

Әдәбия

т Педагоглар өчен әдәбият

исемлеге:

1. Бабанский.Ю.К. Педагогика / Ю.К.Бабанский – М., 1988.
2. Гааз Э.П., Левицкий А.Ю. Театр. Сценография или Как мы играем. – М.,: ВЦХТ, 2002.
3. Воспитательный процесс: изучение эффективности. Методические рекомендации / Под ред. Е.Н. Степанова. – М.: ТЦ”Сфера”, 2001.
4. Методическое пособие. В помощь начинающим руководителям театральной студии, Белгород,2003.
5. Любовь моя, театр(Программно-методические материалы) – М.: ГОУ ЦРСДОД, 2004. – 64с.(Серия “Библиотечка для педагогов, родителей и детей”).
6. Савкова З. Как сделать голос сценическим. Теория, методика и практика развития речевого голоса. М.: “Искусство”, 1975.
7. Чернышев А.С. Психологическиеосновы диагностики и формирование личности коллектива школьников / А.С. Чернышев – М., 1989.
8. Гааз Э.П., Маслова Л.К. и др. Театр: практические занятия в детском театральном коллективе. –М.: ВЦХТ, 2001.
9. Голубовский Б. Путь к спектаклю. – М.:ВЦХТ, 2005.

10. Збруев Н. Ритмическое воспитание актера. М.: ВЦХТ, 2003.
11. Кидин С.Ю. Театр-студия в современной школе: программы, конспекты занятий, сценарии. – Волгоград: Учитель, 2009.
12. Логинов С.В. Школьный театр миниатюр: сценки, юморески, пьесы. – Волгоград: "Учитель", 2009.
13. Попов П.Г. О методе. Театральная педагогика. Режиссура. – М.: ВЦХТ,2005.
14. Попов П.Г. Режиссура.О методе. – М.: ВЦХТ,2003.
15. Царенко Л. От потешек к пушкинскому балу. – М.:ВЦХТ, 2002.
16. Шарова И.И. Развиваем речь, или маленький оратор. – Ростов –на-Дону: "Феникс", 2008.
17. ЩеткинА.В. Театральная деятельность в детском саду. – М.: "Мозаика-Синтез", 2007.
18. Колчеев Ю.В., Колчеева Н.М. Театрализованные игры в школе. М.: "Школьная пресса", 2000.
19. Петерсон Л., О Коннер Д. Дети на сцене – как помочь молодому таланту найти себя. - Ростов –на-Дону: "Феникс", 2007.
20. Лоза О. Актерский тренинг по системе Станиславского. Упражнения и этюды.- М.:АСТ,2009.
21. Костюк М.Е. Риторика. – М.: "Просвещение", 2008.
22. Кидин С.Ю. Театр-студия в современой школе. - Волгоград: Учитель, 2009.
23. Фоминцев А. Уроки основ театрального искусства в начальных классах общеобразовательной школы. – Красноярск: "Буква", 2000.
24. Гальцова Е.А. Детско-юношеский театр мюзикла.- Волгоград: "Учитель", 2009.
25. Р. Нуриев. Сәнгатьле уку. Методик ярдәмлек.- Казан: 2000.- 152б.
26. .Р.Нуриев.Татар драматургиясенең лингвистик поэтикасы.- Казан: "Печатный двор" нәшр., 2002.-324б.
27. 7.Кияновский А. А. Школьный театр в начальной школе. М., 2007.
28. .Сборники стихов К.И.Чуковского, С.Я.Маршака.
29. Перечень Интернет-ресурсов и ЦОР:
    1.http://dramateshka.ru/ «Драматешка» самый крупный в рунете архив детских пьес.Музыка, эскизы костюмов, шумотека и многое другое для постановки детского спектакля.

2.http://www.edu.murmansk.ru/www/do/project/program_2.htm#22. Образовательный портал г. Мурманска.

3.http://festival.1september.ru/articles/502773/. Сайт «Фестиваль педагогических идей» 4. http://biblioteka.teatr-obraz.ru/node/7047. Е. Р. Ганелин Методическое пособие. Программа обучения детей основам сценического искусства

Укучылар өчен әдәбият исемлеге:

1. Крис Кордон и Каро Чайлдс. Детские праздники: Раскрашиваем лицо. Театральный грим. М.: "РОСМЕН", 1999.
2. Энциклопедический словарь юного зрителя. М. Педагогика,1990.
3. Я познаю мир: Детская энциклопедия: Культура. / Авт.-сост. Н.В.Чудакова. М.: ООО Фирма "Издательствао АСТ", 1999.
4. Граник Г.Г., Л.А.Концевая. Драматурги, драматургия, театр. – М.: Владос, 2001.
5. Татар театры(1906- 1926).- Тулыландырылган 2нче басма.- Казан: Мәгариф, 2003
6. Татар энциклопедиясе: 6 томда / Баш мөхәррир М. Х Хәсәнов, җаваплы мөхәррир Г. С. Сабирҗанов.- Казан: "ТР ФАнең Татар энциклопедиясе институты» дәүләт учреждениесе.

Пронумеровано, прошнуровано и скреплено печатью ________ страниц
Директор МБОУ «Гимназия №155»
Н.Р.Фазылов

МБОУ «Гимназия №155»